

תמורת מיליון שקל: גם אתם תוכלו להיות קיבוצניקים

הקיבוצים מאפשרים לקנות כיום בית צמוד קרקע באחת ההרחבות; למי שייך הבית? האם צריך להתקבל לחברות בקיבוץ, ומה כדאי לבדוק לפני שקונים?

07.06.2011 10:45 מאת: רז סמולסקי, שלומית צור, רנית נחום-הלוי הוסף תגובה

32

<< אחרי שנים של קיפאון, עזיבת בני משק ומשברים כלכליים ואידיאולוגיים, נראה כי הקיבוץ המתחדש, זה שנערכת בו הפרטה לצד ערבות הדדית, הוא רעיון שקוסם יותר ויותר - לא רק לבני המשק שחוזרים הביתה, אלא גם לצעירים עירוניים המחפשים איכות חיים וקהילה. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדברים בעד עצמם: ב-2005 התגוררו בקיבוצים 115,200 תושבים ועד 2010 גדל מספרם לכ-128 אלף.

לפי נתוני התנועה הקיבוצית, 180 קיבוצים בישראל מקבלים אליהם חברים לתוך האגודה השיתופית ולשטח הקיבוץ. כ-120 קיבוצים ביצעו הרחבות קהילתיות, וכ-40 קולטים אליהם תושבים דרך ההרחבות. ככל שהקיבוץ קרוב יותר למרכז או עשיר יותר, כך קשה, יקר או בלתי אפשרי להתקבל אליו. הקיבוצים העשירים ביותר כמו סאסא, שמיר, חצרים ומעגן מיכאל אינם משווקים שטחים בהרחבות קהילתיות, אלא קולטים חברים רק לתוך הקיבוץ - בעיקר בני קיבוץ ממשיכים. מספר הקיבוצים שקולטים חברים חדשים (לא להרחבות הקהילתיות, אלא ממש לקיבוץ) כיום הוא 210. לטובת מי שמתעניין במעבר להרחבה קהילתית, הנה מדריך לקיבוצניק (החדש):

איך בוחרים קיבוץ?

כפי שבחרים כל בית. יש כמה שאלות שכדאי להשיב עליהן: מהו התקציב, האם הקיבוץ קרוב למקום העבודה, או לחלופין אם יש מקומות עובדה קרובים, וגם מהו סגנון החיים בקיבוץ (יש קיבוצים בעלי צביון דתי, מסורתי, מעורב ואקולוגיים).

חלק מהקיבוצים זכאים להטבות מס ומענקי פיתוח קרקעות בחינם, ואלה שיקולים כלכליים שעשויים להשפיע על ההחלטה. בהרחבות יש מגרשים בגדלים שונים, שעל חלקם אפשר לבנות צימרים ובאחרים לא, ויש כאלה שהבנייה עליהם נעשית באופן מרוכז לכל הרוכשים, לעומת אחרים שבהם הבנייה היא עצמית.

שיקול נוסף חשוב הוא הגופים והיזמים המבצעים את הפרויקטים. מאחר שמדובר בעסקאות מורכבות הדורשות התנהלות מול מינהל מקרקעי ישראל, מומלץ להיזהר מגופים חסרי ניסיון ובלתי מקצועיים בתחום הספציפי של ההרחבות. מומלץ להתקשר עם יזם שבקיא בהתנהלות מול המינהל ושיש לו הצלחות מוכחות.

מידע על הרחבות אפשר למצוא בקלות באינטרנט באתרי מועצות אזוריות, באתר של המשרד לפיתוח הנגב והגליל ובאתרים של היזמים שבונים ומשווקים את הפרויקטים.

איזה מודלים של קליטה בקיבוצים קיימים?

בתחילת העשור המודל המקובל היה קליטה בהרחבות קהילתיות מחוץ ל"קו הכחול" - הקו התוחם של הקיבוץ שבו נמצאים שטחי המגורים, ומחוצה לו נמצאים על פי רוב השטחים החקלאיים. כיום כמעט אין בנייה חדשה במודל הזה, בגלל בג"ץ הקשת המזרחית, שטען לחוסר שוויון וצדק חלוקתי של קרקעות מדינה. כיום רוב הקליטה החדשה מתבצעת בתוך השטח של הקיבוץ במודל של חברות מלאה באגודה השיתופית של הקיבוץ. במתכונת זו, התושבים החדשים נעשים חברי קיבוץ שווי זכויות מן המניין, בדומה לחברים הוותיקים.

כמה זה עולה?

לדברי עו"ד איתן ניר, שותף במשרד שלמה כהן ושות' שמייצג כ-150 קיבוצים, מחיר הבית משתנה בהתאם למחיר הקרקע. באזורי פריפריה רחוקים, קו עימות ואזורי עדיפות לאומית הקרקע זולה מאוד, ולפעמים אף ניתנת בחינם על ידי המדינה. במקומות אלה עלות הבית בשטח בנוי של 160 מ"ר על מגרש של חצי דונם יכולה לנוע סביב מיליון שקל. סכום זה כולל את הבנייה, מחיר הקרקע ועלויות פיתוח. ככל שמתקרבים למרכז המחירים עולים ויכולים להגיע גם ל-3 מיליון שקל.

לפי ברק אוחיון, סמנכ"ל חברת דקל אחר שמעורבת בבנייה של כמה קיבוצים בצפון, מחיר הקרקע בכפר הנשיא הוא 40-50 אלף שקל, עלויות הפיתוח הן כ-270 אלף שקל ועלויות הבנייה מתחילות ב-680 אלף שקל לווילה קטנה בת ארבעה חדרים ובשטח של 110 מ"ר - כל אלה מסתכמים בעלות כוללת של 910 אלף שקל. בקיבוצים כמו חפציבה ושדה נחום אפשר לקבל וילות בשטח של 110 מ"ר ב-850 אלף שקל. בקיבוץ מגידו, שנמצא יחסית קרוב יותר למרכז, נמכרו לפני שלוש שנים וילות בנות חמישה חדרים בכ-1.1 מיליון שקל, וכיום בעליהן מבקשים תמורתן 1.7 מיליון שקל.

מה כולל המחיר?

המחיר כולל את העלות הראשונית של רכישת הבית והתשלומים הנלווים לקיבוץ (רכישת בית בתוך הקיבוץ הוותיק וקבלת חברות בו אינה מקנה בעלות על הקרקע). בנוסף, יש עלויות חודשיות קבועות למגורים בקיבוץ - מסי קהילה של 350-700 שקל בחודש. עם זאת, יש הנחות לחברי קיבוץ בבתי הספר ובמסגרות חינוכיות אחרות. כדאי לדעת ש"דמי קבלה" אסורים לגבייה.

איך נקבע המחיר?

מחיר הקרקע לצרכן מורכב משני גורמים: מחיר הקרקע ועלויות הפיתוח. המינהל הוא שקובע את גובה הסכום שרשאי קיבוץ לגבות מהרוכשים. בקיבוצים סבורים כי המינהל קובע מחירי קרקע, ובעיקר מחירי פיתוח, נמוכים מאוד מהנהוג בשוק, ולכן הם מתקשים לעמוד בסכומי הגבייה. הדבר עלול לגרום לבעיות עבור הרוכשים, משום שכשנגבים סכומים גבוהים ממה שהתיר המינהל, או כשהמינהל חושד בכך, הוא מורה לעצור את עבודות ההרחבה עד לבירור העניין. לדברי עו"ד יהודה זהבי, שותף בכיר במשרד זהבי, בלאו ושות' המתמחים בנושא, העובדה שהמינהל מופקד על קביעת הוצאות הפיתוח ובה בעת מופקד על השאת הכנסות המדינה משיווק קרקעות, יוצרת ניגוד עניינים מובנה. המינהל מגביל באופן מלאכותי את הסכומים שהוא מתיר ליישובים לגבות בגין הוצאות פיתוח, ולעתים אף מתחת למחיר הביצוע בפועל. כל ניסיון לגבות סכומים ראויים נתפש בעיני המינהל כגביית כספים אסורים, ולכן הוא מקפיא את ההרחבות.

לדברי זהבי, התנהלות המינהל מרתיעה יזמים רבים מלקחת חלק בפרויקטים מסוג זה, והנפגעים העיקריים הם המעוניינים להתגורר בהרחבות.

אפשר לקחת משכנתא?

לדברי מיכאל בן ישי, סמנכ"ל ומנהל אגף אשראי קמעוני בבנק ירושלים, "בכל הקשור למימון עסקות לרכישת בתים בהרחבות הקיבוצים (מחוץ לשטח הקיבוץ), הרי שמדובר בעסקה רגילה לכל דבר ועניין. ניתן לקבל משכנתא למימון הרכישה, והבנק משעבד את הנכס כמו כל מקרה אחר.

"רכישה בתוך הקיבוצים בעייתית הרבה יותר. הבעיה נובעת מכך שהקיבוץ הוא זה שחתום על הסכם חכירה של הנכסים מול המינהל, ואין שיוך של בעלות על יחידות הדיור השונות לדיירים. לדיירים יש אמנם זכות שימוש בנכסים, אך מאחר שפורמלית הם אינם הבעלים, לא ניתן לבצע שיעבוד של הנכסים כמקובל בהלוואות משכנתא. כתוצאה מכך, אין לבנק ביטחונות והבנקים נמנעים מלתת משכנתאות במקרים כאלה. לכן, בעסקאות אלה המימון הוא בדרך כלל באמצעות הלוואות מסחריות, ללא שיעבוד, לטווח ארוך ובריבית גבוהה מזו של הלוואות לדיור".

הבנקים הצליחו להגיע לפתרון מימוני עם הקיבוצים, כאשר הבטוחה של הקרקע הוחלפה בדרך כלל בהתחייבות של הקיבוץ להכניס חבר חדש במקום חבר שלא עומד בתשלומי המשכנתא.

ממי קונים את הבית?

בית בהרחבה קיבוצית הוא מוצר מורכב שנרכש מספקים שונים שהתחייבויותיהם אינן שלובות. הקרקע מגיעה בדרך כלל בחכירה מהמינהל, שירותי הבנייה מקבלן, הפיתוח הציבורי מוזמן על ידי המועצה האיזורית ומבוצע על ידי הקבלן או על ידי המועצה, והשירותים הקהילתיים - מהקיבוץ. משום כך, באופן תיאורטי הקונה עלול ליפול קורבן למאבקים בין הגופים השונים או להיקלע למצב שבו אחד מהם אינו פועל כנדרש. במקרה כזה רוכש הבית כבר שילם סכומים ניכרים ותקוע בלי יכולת להתקדם בהקמת ביתו, או לכל הפחות לקבל את כספו בחזרה ולצמצם את נזקיו.

איך נזהרים במקרה כזה? לדברי זהבי, "מערך ההסכמים חייב להבטיח את הקונה ואת הכספים שהוא משלם מבלי שיהיה תלוי בשכניו. כלומר, אם אחד הרוכשים בפרויקט ההרחבה הפסיק לשלם, מה קורה מעתה והלאה? אם ההסכם מול איזה מקבילי הביצוע הוא קולקטיבי, הרי שזה עלול להפסיק את העבודות.

דוגמה אקטואלית לחוזה קולקטיבי מול קבלן היא בקיבוץ בחן, שם הקבלן נקלע לקשיים כספיים והפרויקט נעצר. הקיבוץ רוצה להמשיך לבדו את הבנייה ואילו המפרק הזמני דורש כי ההסכם ישאר על כנו. בינתיים 174 הרוכשים ממתינים להחלטת בית המשפט.

האם צריך להיות חבר קיבוץ?

תושבי ההרחבות הקהילתיות שמחוץ לשטח הקיבוץ אינם חברי קיבוץ מן המניין. כלומר, אינם חברים באגודה השיתופית, אך חברים בוועד המנהל שלו - כלומר הם בעלי זכות ניהול, אבל הם לא נעשים חברי קיבוץ ולא נוטלים על עצמם חובות. אגב, ההכנסות שמייצרים המשתכנים החדשים מקניית הבתים ומסי הקהילה משמשת לכיסוי חובות ותשלומי הפנסיה לאוכלוסייה הוותיקה. ואולם לפי דובר התנועה הקיבוצית, המגמה של הקיבוצים היא לחדש את הקיבוץ באמצעות קבלת חברים חדשים באגודה השיתופית ופחות באמצעות הרחבות קהילתיות. לדבריו, בשלוש השנים האחרונות נקלטו כ-4,000 חברי קיבוץ חדשים ברחבי הארץ וכ-210 קיבוצים פתוחים לקבלה של חברים חדשים. המלצה זו נובעת בין היתר מניסיון מצטבר של קיבוצים שניסו למזג את הקהילה החדשה בישינה ללא הצלחה, אך בעיקר בגלל הגבלות של מינהל מקרקעי ישראל, שהפכו את ההרחבות לכמעט בלתי אפשריות במרבית הקיבוצים. כך למשל, נאסר על הקיבוץ להשית עלויות רבות מההרחבה על הקונים - כמו אדריכלים, רווח יזמי, ליווי משפטי, שכר יועצים ואחרים - כפי שקורה בפרויקטים נדל"ניים בכל מקום אחר.

מה קורה כשיש קונפליקט בין הקיבוץ הוותיק להרחבה?

זהו בהחלט לא תסריט דמיוני. כבר נוצרו קונפליקטים כאלה סביב החלטות משותפות שצריך לקבל בנוגע להרחבת שטחי חקלאות או תיירות, הפניית תקציבים ומשאבים לטובת מערכת החינוך, שירותים ציבוריים ועוד. היו מקרים שבהם הקיבוץ עצר הרחבות בשל סכסוכים מעין אלה, כמו שימושים שהקיבוץ עושה בקרקעות שאינם מוסדרים עם המינהל.

יש ועדות קבלה?

ועדות קבלה קיימות בקיבוצים רבים ובמושבים ויישובים קהילתיים. ועדות הקבלה פועלות מתוקף תקנות של מועצת מינהל מקרקעי ישראל, שמסדירות את קיומן. התקנות הפקיעו את הסמכות על ועדת הקבלה מהקיבוץ לוועדה אזורית של המועצה האזורית, ויש בה נציגי ציבור. שלילת הסמכות שלהם לקבוע את זהותם גרמה לקיבוצים רבים להפסיק לקבל תושבים חדשים. הבעיה חמורה יותר בקיבוצים חלשים שצמאים לאוכלוסייה חדשה שתחזק אותם. לשם כך חוקקה הכנסת חוק חדש בפקודת האגודות השיתופיות, שמחזיר את הסמכות על ועדות הקבלה לקיבוצים (וגם למושבים) בנגב ובגליל.

אגב, קליטה של חברי קיבוץ מן המניין היא תהליך ארוך שבו נדרשים המועמדים לגור בקיבוץ שנה או שנתיים ולהיות שותפים מלאים, למעט זכויות הצבעה באסיפות כלליות. בתקופה זו האסיפה הכללית מחליטה אם לאשר או לפסול את קבלתם של המועמדים לחברות.

אילו מגרשים מוצעים למכירה?

בכל הרחבה גודל המגרש שונה ונע בין 300 ל-500 מ"ר. בדרך כלל המגרשים הגדולים יותר מוצעים בקיבוצים המרוחקים יותר. מומלץ לבדוק היכן הוא נמצא ביחס לקיבוץ הוותיק וביחס לשטחים החקלאיים, מפעלי הקיבוץ, רפתות, לולים וכדומה.

האם אפשר למכור או להשכיר את הבתים בהרחבה?

בעיקרון אפשר להשכיר ולמכור את הבית, לעתים תחת מגבלות, שהמרכזית שבהן היא אישור ועדת הקבלה. בנוסף, יש קיבוצים שמתנים את רכישת הבית בהרחבה בכך שהרוכש יחזיק בנכס שלוש-חמש שנים, כדי למנוע כניסה של משקיעים, יזמים וסוחרים קרקעות.

מהו מעמדו המשפטי של הבית?

לדברי מיקי דרורי, מנהל המחלקה המשפטית בתנועה הקיבוצית, הקרקע בהרחבות היא בבעלות הרוכשים בחכירה לדורות, בדומה לחכירה במגזר העירוני. לעומתם, מי שמתקבל כחבר קיבוץ בונה את הבית מכספו ולא קונה את הקרקע, למעט בקיבוצים שהשלימו את מהלך שיוך הקרקע, שם אפשר לקנות אותה. בקיבוצים שלא מתנהל תהליך כזה כלל, אין בעלות בקרקע ויש אפשרות לקדם את התהליך בעתיד.

למי מתאים המעבר לקיבוץ?

ההצטרפות לקיבוץ לא מתאימה לכל אחד. מי שקנאי לפרטיותו ולא אוהב אורח חיים חברתי אינטנסיבי עלול לחוש אי נוחות. הילדים כבר לא ישנים בחדר הילדים, אבל מתקיימת פעילות התנדבותית בערבי תרבות, בחגים, לילות שמירה או סידור חדר האוכל אחרי ליל הסדר, מה שנקרא "תורנות חיסול". החבר החדש בקיבוץ צריך להיאזר בסבלנות רבה, כי הוא נקלט בתוך קהילה קיימת עם מסורות וקביעות משלה, ולא בתוך עיר גדולה שבה הוא אדון לעצמו.

מדובר באוכלוסייה די מבוגרת (בקיבוץ הוותיק) ובדרך כלל גם פריפריאלית על כל המשתמע מכך: אין חנויות נוחות שפתוחות 24 שעות ביממה ואין איפה לקנות חלב וסיגריות בשתיים בלילה. התחבורה הציבורית מעטה, קצב החיים אטי יותר, האפשרויות התרבותיות וחיי הלילה דלים והמדרכות מתרוקנות מוקדם בערב. מעל לכל צריך להתכונן לאפשרויות מצומצמות של תעסוקה. יש קיבוצים שקרובים למרכז הארץ, שמהם אפשר לצאת לעבודה גם בתל אביב, אבל הקיבוצים המרוחקים בעייתיים מבחינה זו.

מה עוד כדאי לבדוק?

רצוי לבדוק את מצבו החברתי-כלכלי של הקיבוץ ועד כמה הוא פתוח לקבל את חברי ההרחבה הקהילתית. למשפחות חובה לבדוק את הפעילות הקהילתית, המסגרות החינוכיות והעלויות שלהן: היכן מתקיימים חוגים, פעילויות בחגים, בתי ספר, גני ילדים. מוסדות החינוך לא תמיד נמצאים בתוך

הקיבוץ וצריך לוודא שיש מערך הסעות. גם השירותים שבתוך הערים נמצאים בדרך כלל בנגישות גבוהה, בתוך הקיבוץ או בקרבתו, כמו מרכזי קניות ושירותים רפואיים. וכמו בכל עסקה, גם בעסקה הזאת חשוב לקחת עורך דין שיבדוק את החוזים וההסכמים שנדרש הקונה לחתום עליהם - לא רק את ההסכם מול הקבלן המבצע, אלא גם את ההסכם מול הקיבוץ, שיש הנוטים לזלזל בו, אך הוא חשוב לא פחות, משום שהוא תקף לשנים ארוכות וקובע אם ואיזה שירותים קהילתיים הרוכש זכאי לקבל ובאיזה סכום.

משפחת קונריקוס: חיפשו איכות חיים בקרבה למרכז קניות

רויטל (34) ויונתן (32). מצב משפחתי: נשואים + 3

עברו בפברואר 2009 מהוד השרון לקיבוץ כפר הנשיא עיסוק: רויטל בעלת משרד יחסי ציבור; יונתן קצין בצבא הבית: 160 מ"ר.

המחיר: 840 אלף שקל המגרש: רבע דונם.

<< רויטל ויונתן קונריקוס ביקשו להתרחק מהרעש, ההמון והלחץ וחיפשו זמן איכות עם הילדים. לקח להם כשנתיים לבצע את המעבר. "כשהבת הראשונה נולדה החלטנו לעזוב", מספרת רויטל, "נמאס לנו מהפקקים המטורפים, מהריצה אחרי הכסף וממחירי הדירות. רציתי שהילדים שלי יגדלו בסביבה טובה ובריא. שלא נצטרך לחפש חנייה במשך רבע שעה כשהולכים לטיפת חלב". לדברי רויטל, נלקחו בחשבון כמה אפשרויות: "חשבנו לעבור לנגב, אך הסגנון המדברי לא התאים לנו. לבסוף החלטנו להשתקע בגליל, בין היתר בגלל שאחותי גרה במושב באזור. לקח לנו כמה זמן עד שהחלטנו על מקום המגורים. לא היתה לי בעיה לעזוב את המרכז, אך לא הסכמתי להתפשר על מרכז קניות קרוב לבית. החיפושים נערכו באזור קרית שמונה וראש פינה. נסענו בכבישים הסובבים את הערים, ונכנסנו לבדוק כל קיבוץ שראינו. כשהגענו לכפר הנשיא נדלקנו - הוא ענה מבחינתנו על כל הדרישות".

קיבוץ כפר הנשיא ממוקם מזרחית לראש פינה במועצה האזורית גליל עליון. הבית שרכשו בני הזוג ב-840 אלף שקל כולל חמישה חדרים בשטח של כ-160 מ"ר בנוי, על מגרש של רבע דונם. שווי נכס כזה כיום הוא 1.1 מיליון שקל. "החלטנו שאנחנו לא משתעבדים למרוץ המטורף של מחירי הדירות" מספרת רויטל. בקיבוץ מצאנו בית בזול וגם איכות חיים, חינוך לאיכות סביבה, קהילה תומכת, שירותי ספרייה, בריכה, חינוך קיבוצי ועוד דבר חשוב ומהנה - אירועים מיוחדים בחגים. לדבריה, "מדי יום ההורים מתקבצים סביב הברכה של הקיבוץ ומעבירים זמן איכות עם הילדים. זו תחושת רוגע מדהימה. לעצור באמצע היום ולנפוש עם הילדים. אילו גרתי באזור תל אביב, הייתי יושבת בשעה ארבע מול הברכה? סביר להניח שהייתי מסיימת לעבוד בסביבות שש או שבע בערב, למי אכפת שיש לך ילדים?"

באחרונה הגיעו תושבים חדשים לקיבוץ כפר הנשיא - חמה וחממה של רויטל, בני 60, שעלו ארצה משוודיה. בני הזוג, שעבדו בחברות בינלאומיות, מחפשים כיום עבודה, אך מציעים להם עבודות במשכורת של כ-5,000 שקל. "מי שמכיר אותם שואל בוודאי מדוע הם עשו את זה לעצמם", מגחכת רויטל, "הם גרו בשוודיה, עבדו בחברות בינלאומיות, קיבלו משכורות גבוהות וכיום הם מתגוררים בקיבוץ בצפון ונאלצים להתפשר על משכורת של אלפי שקלים בודדים. זה לא פשוט. "היה לנו ברור שהמעבר שלהם לא יהיה קל, אך הם רצו לגור לידינו והם מאוד אוהבים את האווירה בקיבוץ ואת האנשים פה. זה לא פשוט, אך אני מאמינה שאנשים איכותיים מוצאים עבודה. גם לי כעצמאית היה לא פשוט. בהתחלה המשכתי לעבוד עם הלקוחות ממרכז הארץ, אבל במשך הזמן יצרתי מאגר לקוחות בצפון והיום אני מתפרנסת בעיקר מהם".

למרות שמשפחת קונריקוס מצאה את מה שחיפשה - בית צמוד קרקע, שקט, איכות חיים וגם שנת צהריים, לרויטל נותר געגוע לחיי העיר הגדולה. "אני מתגעגעת לתל אביב: קצב החיים ההמוני, האלטרנטיבות, בתי הקפה והחנויות. אני נמצאת בה כיום יותר מבעבר. אני שמחה וטוב לי בצפון, אבל משגע אותי שאין כאן בית קולנוע, שצריך לנסוע שעה כדי לראות סרט".

משפחת ברדמן-לוי: מתמוגגת משאריות חיי השיתוף

חיה (34) ואדוארדו (41). מצב משפחתי: נשואים + 3
עברו ביוני 2010 מראשון לציון לקיבוץ אור הנר עיסוק: חיה מנהלת את העמותה למען הקשיש בעמותת שער הנגב; אדוארדו הוא מהנדס מחשבים שעובד בראשון לציון
המגרש: חצי דונם הבית: 140 מ"ר המחיר: כמיליון שקל לפני כשנה
<< הרעיון לעבור לגור בקיבוץ אור הנר עלה בעקבות טיול באזור: "היינו בנופש בקיבוצים שונים בדרום", מתארת חיה. "בכל שבת יצאנו לטייל בקיבוץ אחר. באותה תקופה הייתי בין עבודות, ולכן חשבנו לנסות לחיות בקיבוץ. תמיד היתה לנו פנטזיה לגור בבית צמוד קרקע. החלטתי שאם אני מתרחקת מהמשפחה, זה רק כדי לעבור לקיבוץ. אל אור הנר הגענו לאחר שחיפשנו הרחבות קהילתיות באינטרנט וכך הכרנו את המקום. הגענו לביקור והתאהבנו".
קיבוץ אור הנר ממוקם קילומטרים ספורים משדרות. מייסדיו היו חברי גרעין שהגיעו מדרום אמריקה. "בעלי הגיע מקובה", מסבירה חיה, "וזה העצים את ההתלהבות שלנו מהמקום".
בשבוע האחרון מבלה משפחת ברדמן-לוי בהובלת רהיטים וארגזים מהדירה הזמנית שהתגוררו בה בשנה האחרונה בקיבוץ, לביתם החדש בהרחבה. בתום שנה של מגורים בקיבוץ, חיה מסכמת את ההחלטה: "המקום הוכיח לנו שיש איכות חיים ועניין גם מעבר למרכז. אנחנו קרובים לכל מקום ונהנים מכל העולמות: השקט מצד אחד והקרבה לשדרות, נתיבות ואשקלון, מצד שני. הקיבוץ לא מופרט באופן מלא ולכן אנחנו נהנים מהשירותים הקיימים, כמו חדר אוכל. אף על פי שאנחנו עוברים דירה אני לא דואגת לכלום - שולחת את הילדים לאכול, מביאה חמגשית בערב. זה נוח מאוד". לדבריה, "הבית שקנינו בקיבוץ עולה בראשון לציון פי שלושה או ארבעה. מכרנו את הדירה שלנו בעיר וקנינו את הבית הזה".

המצב הביטחוני לא הרתיע אותך?

"זה לא מטריד אותי בחיי היום יום. אם קורה משהו אנו פועלים לפי ההנחיות. במובן זה מסודר כאן יותר מכל עיר אחרת".

למה את מתגעגעת במרכז הארץ?

"לשום דבר. ממש לא חסר לי כלום. כשאנשים שמעו שאנחנו עוברים הם שאלו איך אנחנו מוותרים על העיר הגדולה, הים ומקומות הבילוי. אבל ממש לא חסר פה שום דבר. אני מבלה כאן יותר מאשר בראשון לציון, ותל אביב במרחק 45 דקות מכאן".

משפחת כהן: חיפשו חיי קהילה ומצאו גרעין

ארז (29) ודורון (29). מצב משפחתי: נשואים + 1

עברו מגבעתיים לקיבוץ ארז לפני כשנתיים, במסגרת גרעין קהילתי עיסוק: עסק פרטי של דקורציה לבית הבית: 58 מ"ר

המחיר: דמי שכירות בסך 1,300 שקל בחודש

<< ארז ודורון הסתובבו בשנים האחרונות בין המרכז לדרום. הם חיו בעבר בשדרות, טעמו את טעם הטיילים, הגיעו לגבעתיים, טעמו את טעם החיים ושוב חזרו לדרום. לקיבוץ ארז הם הצטרפו במסגרת גרעין קהילתי, עליו שמעו מחברים, שהקימו עמותת איילים ועמותת אור. "מדובר בחטיבה התיישבותית המורכבת מ-35 נפשות, כולל ילדים, שבאה להתיישב בקיבוץ כדי ליישב את הנגב",

מסביר ארז. "אנחנו הצטרפנו לגרעין לפני כתשעה חודשים, לאחר שעברנו ועדת קבלה, ומאז אנחנו מאושרים".

קיבוץ ארז נמצא בדרום מערב הנגב בין אשקלון לשדרות. חברי הגרעין שמצטרפים לקיבוץ חיים תקופה מסוימת בקראווילות או בדירות פנויות שמקצה הקיבוץ תמורת מאות שקלים בודדים בחודש. "הנושא הנדל"ני לא היה מבחינתי שיקול", הסביר ארז, "חיפשנו חיי קהילה, חברים בני גילנו שעוברים חוויות חברתיות וחיים באזור הטבע. זה היה מאוד חשוב לנו. החיים שלנו בגבעתיים היו לחוצים מאוד. עבדתי בשתי עבודות כטכנאי מחשבים בבוקר ובבית קפה בערב. כסף אפשר לעשות בכמויות אבל ההוצאות הן גבוהות ולא נשאר ממנו כלום. לא נהנינו כי הרגשנו שאנחנו במרדף אחרי עצמנו. החיים האלה לא התאימו לנו, ובעיקר לא רצינו שחיי הילדה שלנו יושפעו מכך".

אתה מתגעגע למשהו?

"לשום דבר. אני יוצא היום מהקיבוץ ומגיע לבית קפה ביד מרדכי תוך שלוש דקות. יותר מהר מהזמן שהייתי מגיע לבית קפה בגבעתיים".

עד כמה מחירי הדירות השפיעו על ההחלטה שלכם לגור בדרום?

"אי אפשר להגיד שזה לא השפיע - אחרי הכל, ההוצאות שלנו הצטמצמו באופן משמעותי. אך בראש סדר העדיפויות נמצאים חיי הקהילה וחינוך טוב לילדה. מדובר במשהו שהוא הרבה יותר מכסף".

איך ניתן לחיות במקום במצב ביטחוני רגיש?

"כיום יש רגיעה מהמלחמה. זה לא משהו שאנחנו חושבים עליו ביום יום. מהבחינה הזו הכל פה מסודר - כשיש אזעקה אנחנו פועלים בהתאם וגם מוסדות החינוך ממוגנים, כך שאין לנו סיבה אמיתית לחשוש".